

Samenvatting

Het college gaat het akkoord met het toekennen van een subsidie van maximaal € 0,250 mln. voor het herstel van het rijksmonument kasteel Borgharen. Met deze subsidie wordt het gedeelte van de kademuur dat in zeer slechte staat is hersteld, wordt het daarmee samenhangende veiligheidsprobleem opgelost en blijft kasteel Borgharen voor de toekomst behouden als deel van ons cultureel erfgoed. De restauratiekosten van de rest van de kademuur en het kasteel blijven voor rekening van de eigenaar. Dit geldt ook voor het eventuele meerwerk. Naast de gemeentelijke subsidie geeft de Provincie Limburg een subsidie van maximaal € 0,500 mln.

Beslispunten

1. Akkoord te gaan met het toekennen van een subsidie aan kasteel Borgharen met een maximaal bedrag van € 0,250 mln. Randvoorwaarde hierbij is dat de provincie Limburg ook een subsidie verstrekt van een € 0,500 mln .
2. In te stemmen met het dekkingsvoorstel en het bedrag ad max. € 0,250 mln. beschikbaar te stellen uit de post onvoorzien 2017.
3. In te stemmen met de RIB.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 21 maart 2017:

Portefeuillehouder gemachtigd tot afdoening.

Besluit portefeuillehouder d.d. 24 maart 2017:

Nota is aangepast.

1. Aanleiding

Er ligt op dit moment een verzoek bij de gemeente Maastricht van zowel de provincie Limburg als de eigenaar (zie bijlage 1) om een subsidie te verstrekken voor het herstellen van de huidige kademuur (gedeeltelijk) behorend bij het rijksmonument kasteel Borgharen.

Er zijn geen structurele middelen binnen de gemeentelijke begroting opgenomen om subsidies te verstrekken aan rijksmonumenten.

Er is in de periode 2008-2011 wel tijdelijk een subsidieregeling geweest voor rijksmonumenten, maar deze is stopgezet omdat er niet weinig aanvragen waren voor een bijdrage (collegebesluit van 17 september 2013). In het besluit is ook weergegeven dat voor subsidieaanvragen voor rijksmonumenten een separaat voorstel zal worden ingediend als dit zich aandient.

Er zijn een aantal argumenten om deze subsidie toe te kennen.

1. Veiligheid

Tijdens een veldinspectie is geconstateerd dat de grachtmuur momenteel in zeer slechte staat verkeert. Grote delen zijn recent ingestort. Het gevaar is nu dat door het steeds verder uitvallen / uitdrukken van natuursteen blokken de muurdelen onder de kopgevel van een van de zijvleugels in storten. Het probleem dat zich hier voordoet heeft, naar alle waarschijnlijkheid, een aanlooptijd gekend van vele tientallen jaren, of mogelijk nog langer. Gezien voorstaande is de veiligheid hier niet te waarborgen zonder restauratie en is de urgentie om de kademuur te herstellen dus groot.

2. Monumentale waarde en bijzonderheden

Kasteel Borgharen maakt deel uit van de top10 monumenten in Maastricht en past in het rijtje met onder andere de Onze Lieve Vrouwe Basiliek, Servaasbasiliek, Stadhuis, Dinghuis en kasteel Neercanne. Verder is kasteel Borgharen één van de 6 kastelen in Maastricht met een behoorlijke omvang en een bijzondere opzet. Naast Borgharen kennen we ook kasteel Neercanne, Meerssenhoven, Bethlehem, Vaeshartelt en Grande Suisse. De andere zijn voor het grootste gedeelte commercieel in gebruik. Daardoor zijn de andere kastelen financieel draagkrachtiger om de restauratie van het kasteel te bekostigen. De architectuurhistorische en cultuurhistorische waarde van de 6 kastelen is vergelijkbaar en is voor alle hoog. Vanuit bouwhistorisch oogpunt zijn kasteel Borgharen, Bethlehem en Neercanne vanwege de ouderdom en diverse bouw tijden c.q. combinatie van bouwstijlen interessanter

In de combinatie met het interieur vormt dit kasteel een uniek object niet alleen binnen Maastricht maar ook binnen Nederland. Deze uniciteit wordt vooral gevormd door de stijkkamers in Lodewijk de XV en XVI stijl, ontworpen door de Maastrichtse architect Soiron.

3. Ouderdom

Kasteel Borgharen heeft van deze 6 kastelen verreweg de oudste oorsprong uit de 13de eeuw en het bevat een aantal bouwdelen van jongere datum. (o.a. de laat 15de-eeuwse torens en de 16de en 17de-eeuwse vleugels).

Bethlehem heeft hoofdzakelijk een 16de-eeuwse opbouw, Neercanne is vooral 17^e-eeuws en Meerssenhoven, Grande Suisse en Vaeshartelt zijn in de 18de eeuw gebouwd.

4. *Samenhang omgeving*

Het kasteel is van groot belang geweest voor de ontwikkeling van Borgharen als dorp en als gemeenschap. En tegenwoordig vormt het kasteel nog steeds een zeer belangrijk onderdeel van de identiteit van Borgharen. De verbondenheid met een (voormalig) dorp is bij de overige kastelen geheel niet of minder aanwezig.

Concreet is het zwaarst wegende argument dat de veiligheid op korte termijn niet meer kan worden gewaarborgd als er nu niets aan gedaan wordt. De eigenaar heeft al veel geïnvesteerd in het complex met eigen middelen en door arbeid van de vrijwilligers. Deze subsidiemiddelen zorgen voor een gedeelte van de restauratie van de kademuur. De restauratie van de rest van de kademuren en het kasteel zijn voor rekening van de eigenaar.

Het verlies van het karakter van het kasteel en de muren zou een verlies zijn van hoge monumentale waarde. Dit willen we graag behouden in de kern van Borgharen, maar zeker ook voor Maastricht.

2. **Context**

Het behoud van cultureel erfgoed van monumenten past binnen de beleidsnota Springlevend Verleden die is opgenomen in de structuurvisie 2030.

3. **Gewenste situatie**

De gewenste situatie is het herstel van de kademuren en de fundering om het rijksmonument te behouden als cultureel erfgoed voor de toekomst.

4. **Effect op duurzaamheid en/of gezondheid**

Niet van toepassing.

5. **Effect op de openbare ruimte**

Niet van toepassing.

6. Personeel en organisatie

Niet van toepassing

7. Informatiemanagement en automatisering

Niet van toepassing

8. Financiën

De totale kosten van het herstel van de kademuur is als volgt begroot (zie bijlage 2)

1.	Fysieke herstel	€ 780.000
2.	Onderzoekskosten naar de fundering van het kasteel	€ 70.000
3.	Kosten van vrijwilligers	€ 167.000
	Totaal	€ 1.017.000

Daarvan wordt maximaal € 0,500 mln. betaald door de provincie Limburg, maximaal € 0,250 mln. door de gemeente Maastricht en het restant door de eigenaar zelf, die hiervoor gedeeltelijk fysiek geld inzet maar ook gebruik van vrijwilligers zal maken. Verder conformeert de gemeente Maastricht zich aan dezelfde voorwaarden als de provincie voor de verantwoording van de subsidie.

De dekking voor de gemeentelijke subsidie te halen uit de post onvoorzien 2017. Binnen programma 15 (Algemene inkomsten en uitgaven) van de begroting 2017 is een post onvoorzien is opgenomen. Deze post is bedoeld om incidentele uitgaven die bij de begroting niet werden voorzien op te kunnen vangen. Volgens BBV (artikel 28) moet het college in de verantwoordingsstukken inzake het gebruik van post onvoorzien verantwoording afleggen . Dit willen wij doen bij het Uitvoeringsbeeld 2017, dat als onderdeel van de Kaderbrief 2017 aan de raad zal worden voorgelegd.

9. Aanbestedingen

Niet van toepassing

10. Participatie tot heden

De eigenaar werkt veel samen met vrijwilligers om het kasteel in ere te herstellen en het te restaureren.

11. Voorstel

1. Akkoord te gaan met het toekennen van een subsidie aan kasteel Borgharen met een maximaal bedrag van € 0,25 mln. Randvoorwaarde hierbij is dat de provincie Limburg ook een subsidie verstrekt van een € 0,500 mln .
2. In te stemmen met het dekkingsvoorstel en het bedrag ad max. € 0,250 mln. beschikbaar te stellen uit de post onvoorzien 2017.
3. In te stemmen met het de RIB.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

Middels een schrijven richting eigenaar de subsidie toe te kennen met hieraan gekoppeld de voorwaarden waar de subsidieverstrekking aan dient te voldoen, zoals resultaatverplichtingen, doelen, accountantsverklaring, betalingsregeling, eindafrekening, etc. . Deze voorwaarden worden in overeenstemming met de provincie opgesteld. Uitbetaling van een voorschot vindt pas plaats indien de provincie ook akkoord heeft gekregen van het bestuur om de subsidie aan de eigenaar te verstrekken.